

Bildande av Bjärtkölen-Dyvelbergets naturreservat i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Om naturreservatet

Namn	Bjärtkölen - Dyvelberget
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2065243
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger ca 14 km ONO om Särna i Särna socken
Huvudsaklig karaktär	Skogs-myrmosaik
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Öjvasseln 19:1 > 25, ägs av Sveaskog
Rättigheter	Jakträtten tillhör markägaren. Fisket arrenderas av Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening.
Areal (ha)	Total areal: 1398,4 ha Landareal: 1370,3 ha Produktiv skogsmark: 400,5, ha varav 215,4 ha ovan gränsen för fjällnära skog

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets vidsträckta våtmarker samt dess naturskogar, som delvis är brandpräglade, samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall,
- påverkade vattendrag återställs,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Bjärtkölen-Dyvelberget består av äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd, samt våtmarker av olika slag. Huvuddelen av områdets skogar uppvisar naturlig artsammansättning och ekologisk funktion och är variationsrik både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Skogen har formats av upprepade skogsbränder, och spåren efter dessa finns vida spridda i skogsmarken. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår. Delar av skogen som ligger i anslutning till vattendrag och våtmarker hyser mycket död ved och naturvårdsintressanta arter. Våtmarkerna är hydrologiskt närmast opåverkade av människan och bidrar till intrycket av orördhet i området. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur.

I området finns skyddsvärda arter såsom violmussling samt rikligt av varglav och kolflarnlavar.

För att områdets naturvärden ska bevaras bör det undantas från skogsbruk. Områdets naturvärden är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att skogens brandpräglade kvalitéer ska behållas och utvecklas, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - a. befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
 - b. enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte, använda bekämpningsmedel eller på annat sätt kemiskt påverka områdets miljö eller organismer,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast, vindkraftverk eller annan anläggning, med följande undantag:
 - a. enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer med följande undantag:
 - a. enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk är tillåten,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - a. uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - b. för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
 - c. körning är tillåtet i samband med underhåll av renskötselanläggning, arbete med renskötsel, bevakning eller drivning av renar, samling av renar inför omedelbart förestående märkning, slakt eller flyttning samt för renskötarnas försörjning med livsmedel och andra dagligvaror i direkt samband med renskötsel,
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - a. utfodring av ren,
 - b. saltsten får sättas upp,
 - c. den urtaga räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter får lämnas,
 - d. småfåglar får utfodras,
 - e. åtel i samband med björnjakt får användas.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

8. sprida kalk,

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägars skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, anordningar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning.
3. borttagande av äldre granar som förberedande åtgärd inför bränning. Naturvårdsbränningar får endast utföras efter samråd med berörda samebyar,
4. återställning efter flottledspåverkan i Krypan eller efter dikningar,
5. borttagande av invasiva arter eller för området främmande arter,
6. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

Samtliga större åtgärder som utförs i reservatet bör föregås av information till berörd sameby för att undvika att störning av ren sker.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - a. mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - a. körning i samband med transport av sjuka personer till läkare eller sjukvårdsanstalt eller i andra jämförliga trängande fall är tillåtet,

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter), med följande undantag:
 - a. insamling av bottenfauna får ske.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för utövande av de rättigheter som följer av renskötselrätt i området.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på beslutskartan. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Om det av säkerhetsskäl krävs att jaktpass flyttas ska detta kunna ske utan hinder av föreskrift A2.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet "skador" inte tolkas lika strikt som "märken". Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift B2 förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning. I begreppet innefattas förberedande åtgärder såsom borttagande av mindre granar eller gränssäkrande åtgärder, t.ex. anläggande av mineraljordssträngar eller borttagande av vissa träd som utgör en säkerhetsrisk längs gränsen.

I föreskrift C1 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Naturvärden

Bjärtkölen-Dyvelbergets naturreservat utgörs av två rätt väl skilda naturtyper, dels det skogbeksäddade bergsmassivet Dyvelberget som når 670 meter över havet, dels det flacka myrlandet vid Bjärtkölen som ligger runt 550 meter över havet.

Landskapet är ödsligt, helt utan bebyggelse, med vidsträckta myrmarker endast här och var avbrutna av skogsholmar. Skogsholmarna, eller de långsträckta åsryggar som drar fram här och var i myrmarken, bär ofta mager, lavrik tallskog med talrika spår efter skogseld. Flera åar rinner i nord-sydlig riktning och ger välkommen omväxling i form av anslutande högvuxen och frodig granskog med björkinslag.

Inslag av modernt skogsbruk finns ibland där reservatsgränsen tvärsar över något hygge, eller i några fall där skogsholmar i våtmarken huggits. Den helt övervägande delen av skogsmarken är ändå föga påverkad av senare tiders skogsbruk, och i många fall endast av den forna dimensionshuggningen.

Området ger merendels ett vilt och orört intryck som bör vara av intresse för den kategori friluftsidkare som söker sig till sådana miljöer. Myrmarkerna är förstas även av stort värde för hjortronplockaren, och området i sin helhet för jakt och möjligen fiske.

Planeringsbakgrund

- **Natura 2000:** Naturreservatet ingår inte i Natura 2000, men kommer att utgöra ett värdefullt komplement i och med att det angränsar till och sammanbinder de båda N2000-områdena Trygaskölen (SE0620315) och Vedungsfjällen (SE0620002).
- **Riksintressen:** Området ingår i riksintresse för rennäringen enligt miljöbalken 3 kap 5 §, samt som kärnområde, Haftorsbygget. Det ingår vidare till delar i riksintresse för naturvärden enligt miljöbalken 3 kap. 6§, Vedungsfjällen.
- Reservatet ligger även inom det stora område som Försvarsmakten betraktar som "**Lågflygningsområde med påverkansområde**" av betydelse enligt miljöbalken 3 kap. 9 §. Söder om "Lillhäralsvägen", strax utanför reservatet, finns ett större riksintresse för totalförsvaret enligt miljöbalken 3 kap. 9 §.
- I kommunens **översiktsplan** (laga kraft 2019-03-04) pekas reservatets norra hälft ut som "natur" eller som "natur- och rekreationsområde.

- **Älvdalsdelegationen:** Bildandet av naturreservatet har hanterats inom den grupp där Älvdalens kommun, Länsstyrelsen, Idre Nya sameby, företrädare för organisationer inom jakt, fiske och skoter samt intresse- och markägarorganisationer samverkar inför bland annat beslut om naturreservat.
- Övrig betydelse för **rennäringen:** Naturreservatet ligger inom samebyarnas totala betesområde, samt nyttjas som vinterland och vårvinterland av Ruvhten Sijte sameby enligt Sametingets underlag. Inom området finns även byns sydligaste uppsamlingsområde samt flyttleder.
- Både Vedungsfjällens, Översjöåsens och Trygaskölens naturreservat har gräns som delas med Dyvelberget-Bjärtkölens naturreservat, sammanlagt ca 5,7 kilometer.
- **Miljömål:** Ett permanent skydd av Bjärtkölen-Dyvelbergets naturreservat medför ett bidrag till uppfyllandet av miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.
- *Kulturlämningar* med särskilda skydd saknas såvitt känt inom området.
- Den pågående **markanvändningen** är i och med reservatsskyddet renskötsel, jakt och fiske.
- En under 2023 uppförd **mast** finns strax utanför reservatet vid Dyvelberget. Masten har uppförts av Teracom Samhällsnät på uppdrag av MSB med syftet "radioanläggning för samhällsviktig information". Mastens staglinor har försetts med roterande fågelavvisare.

Ärendets handläggning

Naturvärdena vid Dyvelberget och Bjärtkölen uppmärksammades först under den inventering av skyddsvärd skog inom det fjällnära området som initierades av Naturvårdsverket i juni 2020. Inventeringsuppdraget var ett led i den då pågående skogsutredningen.

I samband med ett regeringsuppdrag 2022 att skydda ytterligare fjällnära skogar på Sveaskogs mark föreslogs och godkändes Bjärtkölen-Dyvelberget för skydd. Ersättning till Sveaskog har inte utgått, och markägandet kvarstår hos Sveaskog.

Ett förslag till beslut med skötselplan skickades 2025-03-05 till berörda sakägare, Älvdalens kommun, och aktuella ideella organisationer. I enlighet med konsultationsordningen skickades förslaget även till Sametinget och Svenska Samernas Riksorganisation. Följande synpunkter inkom därvid:

Älvdalens kommun avstyrker bildandet av naturreservatet. Skälen som anförs är i korthet följande:

- Remisstiden är för kort. Remisstiden på knappt en månad är orimligt kort för kommunen
- Befintlig skyddad areal är redan omfattande
- Behov av omfattande analyser
- Begränsningar för infrastruktur
- Påverkan på lokal och kommunal ekonomi
- Hållbarhetsperspektivet

Länsstyrelsens har följande kommentarer till yttrandet:

- Länsstyrelsen och Älvdalens kommun har länge haft en arbetsmodell som har inneburit att behandlingen i Älvdalsdelegationen innefattar kommunens synpunkter. De har på så vis kunnat arbetas in i beslutet och kommunen har därmed kunnat tillstyrka förslaget vid remissen. Med en förändrad syn på remisshanteringen inom kommunen krävs en längre remisstid. Hade Länsstyrelsen fått vetskap om detta önskemål hade det givetvis beviljats. Länsstyrelsen ändrar därmed i sin rutin och inför i framtida ärenden sex veckors remisstid enligt kommunen förslag.
- Särna och Idre har en stor andel skyddad mark inom naturreservat och nationalpark (33% resp. 57%). Merparten av denna areal utgörs av fjällhed, fjällskog och myr. Arealen skyddad icke fjällnära produktiv skog, det vill säga skog som normalt är brukningsbar, utgör 6% resp. 15% av den totala arealen sådan skog. (Härutöver tillkommer avsevärda arealer frivilligt skyddad skog samt skog inom biotopskydd och naturvårdsavtal).

Bildandet av naturreservatet Bjärtkölen-Dyvelberget ingår i ett regeringsuppdrag som innebär att Sveaskogs skyddsvärda fjällskog ska skyddas. Uppdraget i sin tur vilar på såväl nationella som internationella utfästelser kring Sveriges fjällskog. I fjällskogen anses varje del vara av värde för helheten i och med att den utgörs av en långsträckt zon som följer vår fjällkedja och luckor i denna zon utgör hinder för spridning och rörlighet för vissa arter.

- Kommunen föreslår vidare att upphävande av delar av andra reservat med lägre värden skulle kunna ske som kompensation för bildandet av nya. Sådana områden finns dock knappast i nämnvärd omfattning i de befintliga reservaten. För att ett upphävande ska kunna ske krävs det att syftet med reservatet inte längre är uppfyllt. Kommunen önskar att omfattande analyser föregår eventuella skydd, analyser som belyser den biologiska/ekologiska nyttan samt konsekvenserna för markanvändningen. Innan ett reservat avsätts har ett analysarbete inlett processen, vilket är ett krav från Naturvårdsverket för att bevilja medel för avsättandet. I fallet Bjärtkölen-Dyvelberget är området upptaget i den inventering av fjällskog med höga

naturvärden som genomfördes av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen under 2020, och även inventeringen var ett nationellt givet uppdrag. I den dokumentation som då gjordes finns ett underlag för bedömningen att den biologiska/ekologiska nyttan av skyddet är avsevärd, vilket också ligger till grund för skyddsarbetet.

- Beträffande önskemålet om en analys av konsekvenserna för nutida och framtida markanvändning kan dels den beskrivning av skyddets positiva och negativa konsekvenser rörande ekosystemtjänster som finns under rubriken "Länsstyrelsens bedömning" nämnas. Vidare måste framhållas att hälften av skogen är belägen ovan gränsen för fjällnära skog. Det är ytterst osannolikt att det tillstånd som krävs för avverkning i sådan skog skulle utfärdas. Skogen som ligger nedanför denna gräns är i stor utsträckning frivilligt avsatt av markägaren, och inte möjlig att bruka inom såväl nuvarande certifieringsregler som markägarens naturvårdspolicy. Naturreservatet utgör därmed ingen verklig påverkan på möjligheterna till virkesuttag och därmed arbetstillfällen.
- Ett naturreservat kan påverka lokaliseringen av tillkommande infrastruktur. Vid planering och bedömning av ny infrastruktur påverkar värdefull natur alltid läget för lokaliseringen, oavsett om den är skyddad eller ej. I sådana sammanhang kan Älvdalsdelegationen tjäna detta syfte genom att tidigt i processen lyfta fram planer av dessa slag. I föreskrifterna kan samhällsviktig infrastruktur undantas från förbud.

Vidare finns möjlighet att efter dispens förlägga vägar och ledningar inom redan beslutade naturreservat om påverkan är godtagbar och ingreppet angeläget. Flera exempel på detta finns i närområdet.

- Natur med höga naturvärden kan i vissa fall begränsa utvecklingen av besöksnäringen och andra ekonomiska aktiviteter. Utbyggnader eller annan exploatering ska alltid prövas mot vad känsliga naturtyper kan tåla. Den skyddade naturen är dock otvetydigt en grundläggande faktor för den positiva upplevelsen av Dalarnas fjällvärld, något som ofta framhålls i kommunens och andra aktörers reklam.

Vad gäller Bjärtkölen-Dyvelberget är förutsättningarna begränsade för nyttjande inom besöksnäringen helt enkelt eftersom det ligger väldigt svårtillgängligt och utgörs av ett flackt skogs- och våtmarksområde. För den som uppskattar den storslagna, ödsliga naturen är området dock en pärla. Uppkommer tankar och önskemål om att använda området i olika former av vildmarksturism så öppnar reservatets syfte för den möjligheten. Tillsammans med angränsande Vedungsfjällens naturreservat finns ett mycket stort skyddat område till förfogande.

- Älvdalens kommun anser att alla tre hållbarhetsaspekter - ekologiska, sociala och ekonomiska - måste beaktas i analyser och beslut. Kommunen anser vidare att det inte är acceptabelt att staten ensidigt prioriterar ekologiska värden utan att väga in sociala och ekonomiska konsekvenser.

Med "hållbar utveckling" brukar menas att dagens behov tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov i framtiden. En hållbar utveckling kan delas upp i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. En ekologisk hållbarhet kan ses som förutsättning för såväl social som ekonomisk hållbarhet. Social hållbarhet ligger i sin tur till grund för att en ekonomisk hållbarhet ska vara möjlig.

Länsstyrelsen menar att skyddet av värdefull natur starkt bidrar till den ekologiska hållbarheten, såväl lokalt som i större skala. Genom att skyddad, opåverkad natur erbjuds medborgarna erhålls många positiva följd effekter, exempelvis socialt och hälsomässigt. I Länsstyrelsens uppdrag ligger att arbeta för en utveckling där miljö, tillväxt och goda levnadsvillkor går hand i hand. Målet är en ren livsmiljö, en stabil arbetsmarknad och ett gott liv för invånarna, kort sagt: en hållbar utveckling i länet. Bildandet av naturreservat, som är ett av Länsstyrelsens viktiga uppdrag, ska alltså ske genom att de olika hållbarhetsaspekterna tillgodoses.

Länsstyrelsen anser därmed att de synpunkter som Älvdalens kommun framför är besvarade och i stort sett uppfyllda. Det är Länsstyrelsens förhoppning att kommunen ska finna ett värde i skyddet av Bjärtkölen-Dyvelberget och trots framförda invändningar acceptera ett beslut om bildande. Länsstyrelsen uppfyller i och med beslutet en av regeringen anmodad uppgift.

Länsstyrelsen inser att kommunen har funnit Länsstyrelsens beskrivningar och bedömningar bristfälliga och otillräckligt underbyggda. I framtida beslut kommer Länsstyrelsen därför vinnlägga sig om att uppfylla dessa brister. Arbetet pågår med att tydliggöra Älvdalsdelegationens roll inför beslut om naturreservat.

Försvarsmakten meddelar att i och med endast "lågflygningsområde med påverkansområde" berörs lämnas inget svar på remissen.

Sametinget beskriver i en längre skrivelse myndighetens syn på naturreservat inom renskötselområdet, på renskötselrätten, på det samiska kulturlandskapet samt på renskötselns betydelse för naturvården. Man finner det bra att samråd ska genomföras med berörd sameby vid skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötselverksamheten och med det förutsättningarna för renskötseln. — Länsstyrelsen instämmer i det som framförs

Ruvhten Sijte sameby tillstyrker bildandet av naturreservatet om det inte innebär planerade naturvårdsbränningar som kommer att påverka renbetet negativt. Detta betyder att bränning inte får göras där det finns antingen mark- eller hänglav. Vid planerade bränningar skall samråd och fältsyn genomföras med representant från samebyn. Reservatsföreskrifterna får varken förhindra renskötseln eller påverkar renskötseln negativt.

Svenska Samernas Riksförbund påpekar att endast den ena samebyn nämns vid samråd kring bränning – detta har justerats till att gälla båda samebyarna.

Jägareförbundet Dalarna föreslår att det bör vara möjligt att av säkerhetsskäl röja nya sikt- och skjutgator i det fall ett ökat friluftsliv gör vissa pass olämpliga att använda — Länsstyrelsen finner den möjligheten rimlig och inför ett generellt undantag för detta.

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) avstår yttrande, men hänvisar till en generell bilaga med önskemål om att det tydligt ska framgå i reservatsföreskrifterna att viss typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet ska tillåtas. Det gäller kartering av berggrund (viss provtagning och stenknackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar”. — Länsstyrelsen bedömer, med stöd av Naturvårdsverket, att undantag inte kan meddelas i föreskrift för att tillåta en verksamhet som kan strida mot syftet med ett reservat. Tillstånd/dispens måste således sökas i varje enskilt fall.

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening (FVOF) anser att föreskrift B:4 om ”sakägares skyldighet att tåla intrång” ... i samband med så kallad ”återställning efter flottledspåverkan i Krypan” är en lite märklig omväg kring sakägares rätt till inflytande över fiskevården. Föreningen förhåller sig kritisk till detta sätt att försöka styra fiskevården, men konstaterar att i vattendraget Krypan torde behovet av biotopåterställning vara förhållandevis stort, samtidigt som vattendraget är litet. Rätt utförda åtgärder skulle alltså kunna få en positiv effekt. Gädda förekommer dock i hela vattendraget och risken för att gynna gäddans utbredning bör utredas och vara med i utformningen av åtgärderna. Föreningen konstaterar vidare att det saknas undantag för provtagning av bottenfauna — detta är ett förbiseende och justeras i det slutliga beslutet.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Dess vidsträckta våtmarker och naturliga, ofta talldominerade skogar med stort inslag av träd av hög ålder, hyser en mångfald av arter och naturtyper av stort värde att bevara. Naturvärdena är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose samebyns rättigheter, jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Länsstyrelsen har tagit del av de olika önskemål som finns angående naturreservatet och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att föreskrifterna inte är mer långtgående än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Uppsättning av saltsten och utfodring av småfågel tillåts, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden eller upplevelsevärden negativt. Åtling i samband med björnjakt tillåts, då formerna för åtlingen regleras genom annan lagstiftning på ett sätt som inte äventyrar syftet med reservatet.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Naturreservatet berör riksintresse, och andra intressen för rennäringsen. Länsstyrelsen bedömer att reservatsskyddet, som innebär att skogsbruk och annan exploatering förbjuds, kommer vara positivt för renarnas födoresurs.

Länsstyrelsen gör bedömningen att de försvarsintressen som föreligger inom och strax utanför naturreservatet inte kommer att påverkas.

Den nyuppförda masten på Dyvelberget med tillhörande ledningsränna befinner sig på så stort avstånd från naturreservatsgränsen att någon påverkan på naturreservatets värden, eller på handhavandet av masten behöver befaras.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Bjärtkölen-Dyvelberget från skogsbruk och andra åtgärder säkerställer bevarandet av den biologiska mångfalden i området, vilket är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Utöver detta ökas exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv och turism; att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt; samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Bjärtkölen-Dyvelberget ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter även kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för

insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Vattendragen i naturreservatet omfattas av strandskyddet. Inom 100 meter från vattendragets kant är det förbjudet att uppföra nya byggnader eller ändra de som redan finns, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer, uppföra andra anläggningar eller anordningar som strider mot strandskyddets syfte samt utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet. För att få tillåtelse att utföra en förbjuden åtgärd kan det förutom dispens från reservatsföreskrifterna även krävas dispens från strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. 13–15 §§ miljöbalken.

All verksamhet som kan komma att ”väsentligt ändra naturmiljön”, och inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 3.

De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Helena Höij. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

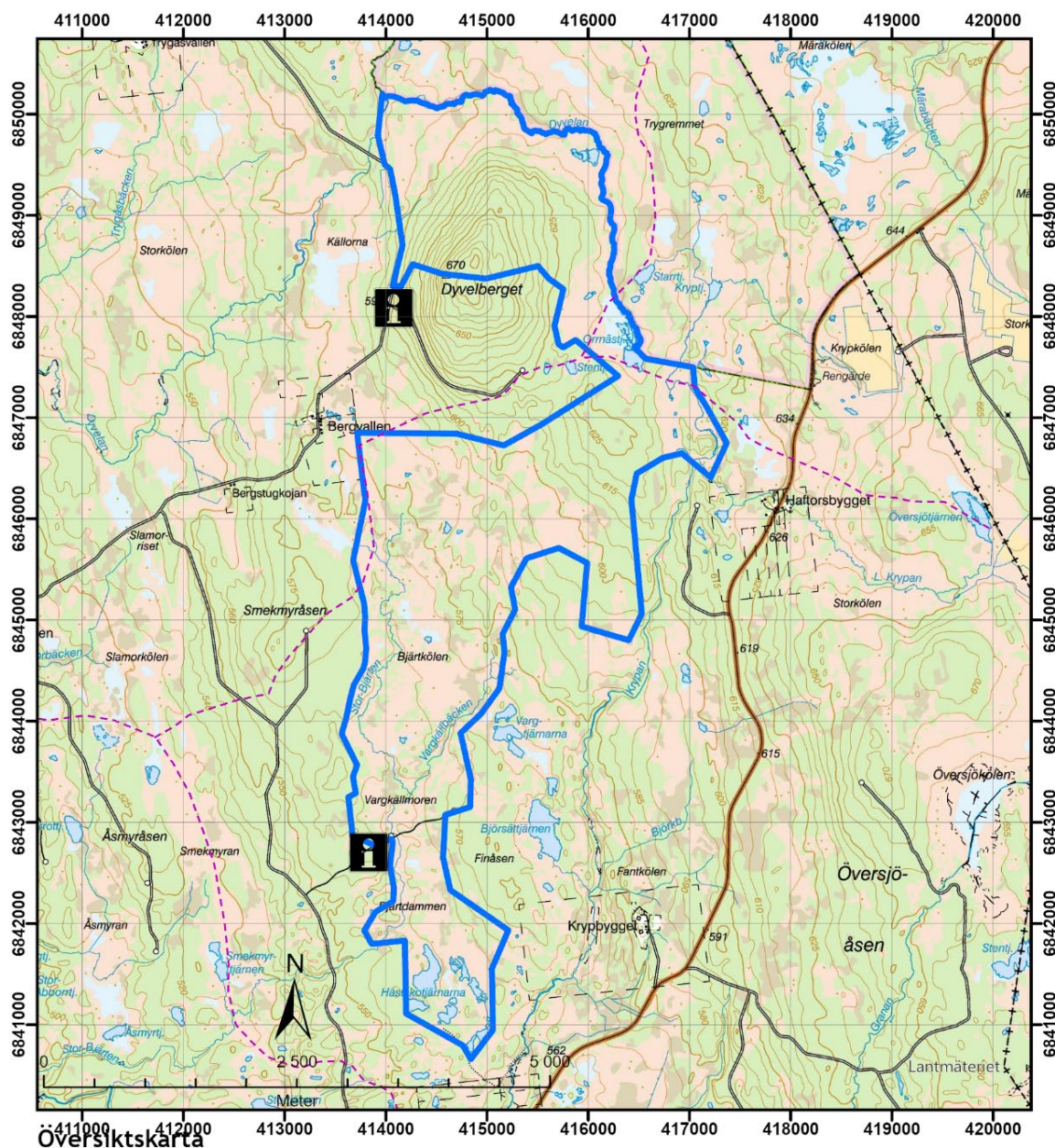
Bilagor

Bilaga 1	Besluts- och föreskriftskarta
Bilaga 2	Skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Länsstyrelsen Dalarnas län

BILAGA 1 Besluts- och föreskriftskarta

511-11016-2023

Bjärtkölen-Dyvelbergets naturreservat**Teckenförklaring**

- Gräns för naturreservatet
- Information
- Skoterled
- Utsträckning av besluts-karta

Skötselplan för Bjärtkölen- Dyvelbergets naturreservat

Denna skötselplan har upprättats av Länsstyrelsen enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Innehållsförteckning

Skötselplan för Bjärtkölen- Dyvelbergets naturreservat.....	1
Beskrivningsdel	3
Markslag i hektar*	3
Beskrivning av området.....	3
Geovetenskap	3
Biologi	5
Vegetation och flora	5
Kulturhistoria	7
Rennäring	8
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	8
Infrastruktur.....	9
Grön infrastruktur	9
Källförteckning	10
Plandel	11
Syfte med naturreservatet.....	11
Prioritering mellan bevarandevärden	11
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	11
Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog.....	11
Skötselområde 2: Våtmarker	13
Skötselområde 3: Vattendrag och småvatten.....	14
Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar	15
Jakt och fiske	15
Dokumentation och uppföljning	15
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	16
Bilagor.....	16

Samtliga foton i skötselplanen: Lennart Bratt, Lst.

Beskrivningsdel

Administrativa data	
Namn	Bjärtkölen-Dyvelberget
Kommun	Älvdalen
NVR id	2065243
Natura 2000-beteckning	Ingår inte i nätverket
Rättigheter	Jakt- och fiskerätter
Bebyggelser och anläggningar	Saknas
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Markslag i hektar*

Markslag	Areal (ha)
Tallskog	445
Granskog	79,4
Barrblandskog	0,7
Barrsumpskog	112,1
Lövblandad barrskog	12,2
Triviallövskog	3,4
Övrig öppen mark	74,2
Lövsumpskog	9,9
Ungskog och hyggen	59,9
Exploaterad mark (väg)	2,6
Våtmark	570,8
Vatten	28,1
Totalt	1398,4

* Uppdelning enl. Nationella marktäckedata, Naturvårdsverket.

Beskrivning av området

Geovetenskap

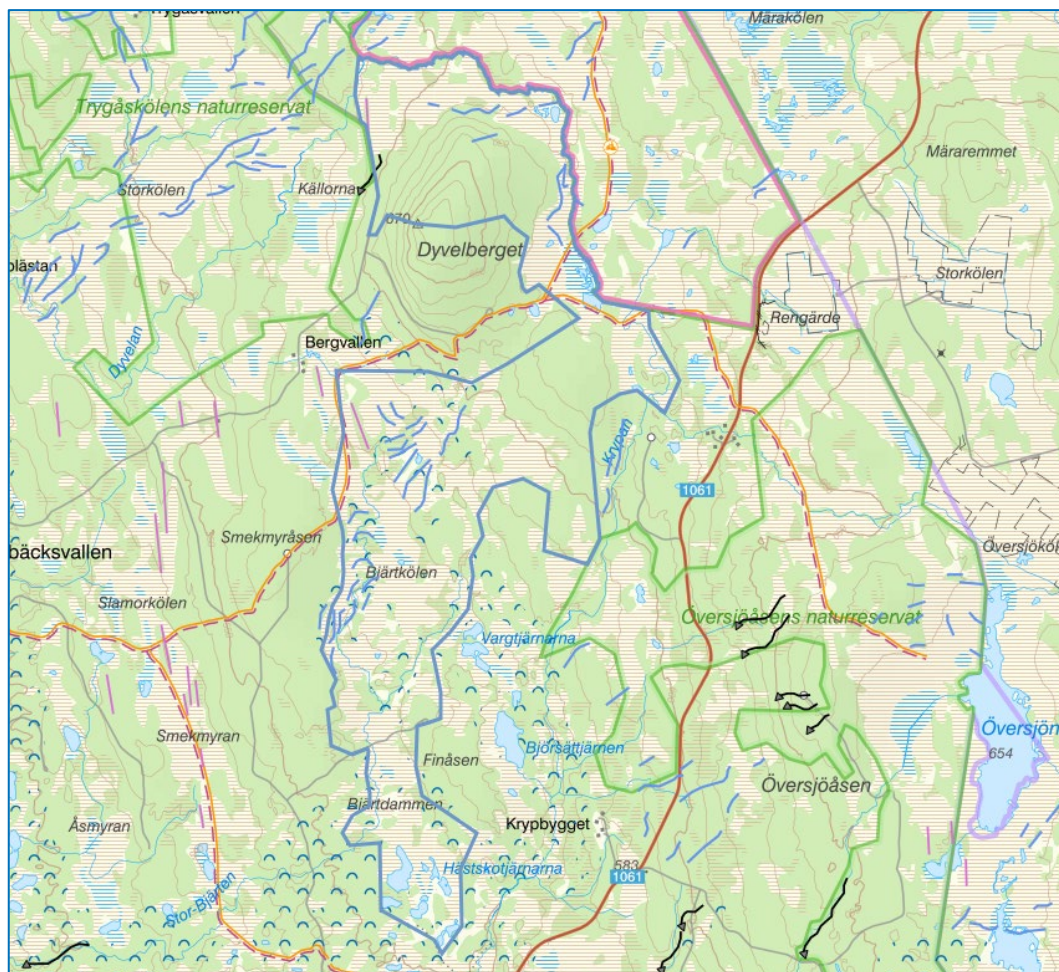
Den naturgeografiska regionen är 33g, Förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation, Dalarnas och Härjedalens näringsfattiga område.

Berggrunden utgörs i sin helhet av dalasandsten/dalakvartsit, jordarten av sandig morän.

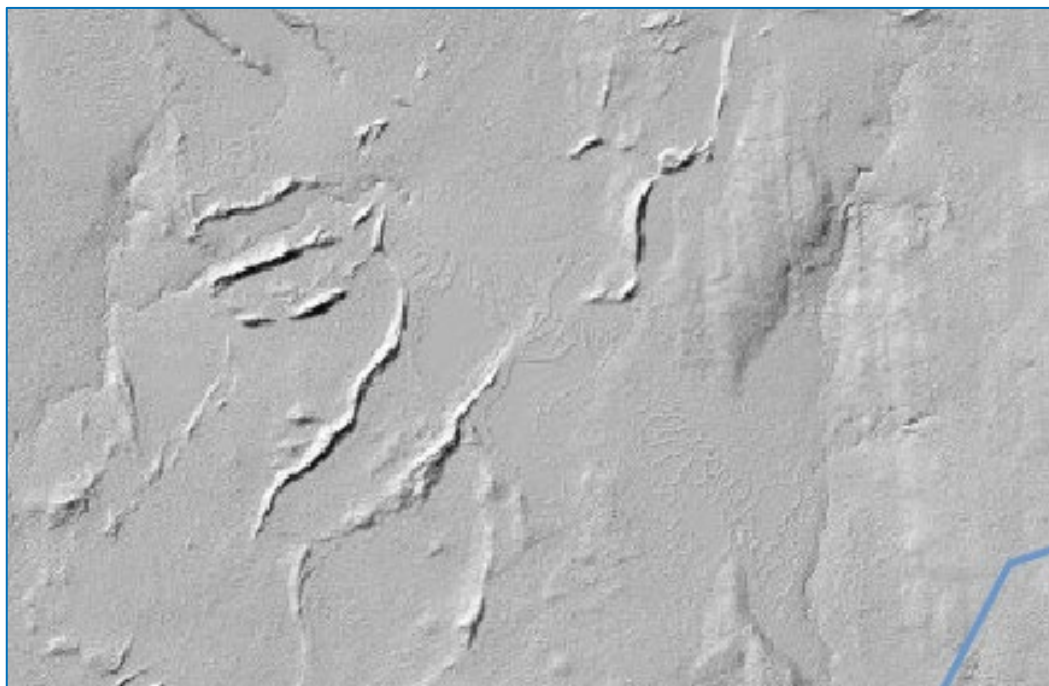
Området avrinner mot sydväst via Krypan och Stor-Bjärten till Särnasjön strax nedströms Fjätälvens utlopp. Delar av Dyvelberget med omgivning avrinner via Dyvelån till Fjätälven.

2026-02-23

511-11016-2023

Karta över terrängformer. Kullig morän markerad med liggande halvcirklar, moränryggar med blå streck.

Område öster om Bergvallen med särskilt markanta moränryggar som tydligt framträder i denna höjdreliefsmodell.

Biologi

Vegetation och flora

Naturreseptatet karakteriseras av de vidsträckta myrarna som helt och hållet utgörs av artfattiga, ofta blöta kärr eller mossar. En mycket vanlig vegetationstyp är hjortron-rostvitmossemyr, ofta utbildad som strängmyr. Blötare ytor domineras av tuvull och kallgräs. Något artrikare kärr finner man i anslutning till vattendragen. Öppna vatten och myrtjärnar finns främst i norr vid Dyvelberget. Här kan också ett rikare fågelliv förväntas.

Skogarna domineras helt av tallskog av ristyp, ibland av lavristyp. Ljung är över stora ytor helt allena rådande i fältskiktet. På moränryggar finns riktigt torr lavtallskog. Längs vattendragen och i vissa översilade sumpskogsmiljöer dominerar gran, ibland med ett betydande inslag av glasbjörk.

Intill källor kan växtligheten bli förhållandevis frodig med hässlebrodd och bäckbräsma. Även vattendragen kan hysa vattenvegetation med exempelvis hästsvans och rostnate.

Karakteristiskt för området är de talrika torrakor som finns spridda på våtmarkerna, ofta klädda med varglav. Förekomsten av vedlevande svampar och lavar har inte studerats, men torde kunna vara av stort värde och intresse med tanke på det rika utbudet av lämpliga substrat.

Gammal barrblandskog med otydlig stig på moränrygg öster om Bergvallen.

Skogstillstånd

Skogarna har i olika grad påverkats av skogsbruk. I vissa delar endast av äldre tiders dimensionshuggning, i andra mer påtagligt av blädningshuggning. Några myrholmar på Bjärtkölens östra delar har avverkats troligen på 1980-talet. Områdets virke har kunnat flottas genom Krypan med hjälp av de dammar som anlades för att samla flottningsvatten.

Trots dessa aktiviteter har områdets skogar överlag en naturlig prägel med ett stort inslag av gamla träd, döda träd och liggande döda träd.

Fauna

Mycket lite finns dokumenterat om områdets fauna. Sakerligen är fågellivet, främst vadarfåglar, ganska rikt på de öppna myrarna. Skogarna hyser de för traktens naturskogar typiska arterna.

Limniska naturmiljöer

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten har vattenområdet "måttlig" ekologisk status men inte god kemisk status.

Skälet till att i princip inga vattenförekomster i Sverige uppnår god kemisk status är på grund av de gränsvärden som gäller för kvicksilver och bromerade difenyletrar, även kallade flamskyddsmedel. Kvicksilverhalterna härrör från atmosfärisk deposition där utsläppskällorna främst består av tung trafik och eldning av stenkol. Flamskyddsmedlen har använts som tillsatsämnen i bland annat plast och textil med syfte att göra materialet mindre lättantändligt. Flamskyddsmedel sprids långväga i atmosfären. Spridningen och förekomsterna av flamskyddsmedel och kvicksilver bedöms idag vara så omfattande att det idag saknas tekniska lösningar för att åtgärda problemet. Därför råder det idag ett undantag i form av mindre stränga krav gällande dessa två parametrar.

Värdefulla arter

Vid inventering och fältbesök i området har flera värdefulla arter noterats. I listan nedan presenteras de arter som är upptagna på rödlistan, signalarter enligt Skogsstyrelsen (S), omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv (N2000), ingår i ett åtgärdsprogram för skyddade arter (ÅGP) eller är fridlysta (§). Hotkategorierna i rödlistan är akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU), nära hotad (NT) och kunskapsbrist (DD).

Det bör nämnas att det stora området har inventerats mycket översiktligt vad gäller arter. Givetvis finns mycket mer att tillföra listan. Varglav förekommer mycket rikligt i delområden med torrakor på myr. En förekomst av smalfotad taggsvamp (VU) har konstaterats alldeles utanför reservatsgränsen.

2026-02-23

511-11016-2023

Svampar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Hydnellum ferrugineum	dropptaggsvamp	LC	Ja			
Odonticum romellii	nordtagging	NT				
Trichaptum laricinum	violmussling	NT				

Lavar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Alectoria sarmentosa	garnlav	NT	Ja			
Calicium denigratum	blanksvart spiklav	NT				
Cladonia parasitica	dvärgbägarlav	NT				
Hypogymnia bitteri	knottrig blåslav	NT				
Carbonicola anthracophila	kolflarnlav	NT				
Lobaria pulmonaria	lunglav	NT				
Carbonicola myrmecina	mörk kolflarnlav	NT				
Letharia vulpina	varglav	NT				
Ramboldia elabens	vedflamlav	NT				

Kulturhistoria

Intill naturreservatet ligger i väster fäboden Bergvallen och i öster fäbodarna Haftorsbygget och Krypbygget. Bergvallen tillhör Östomsjöns by och betades fortfarande in på slutet av 1990-talet. 1958 fanns tre gårdar och 22 djur på vallen. Även Haftorsbygget tillhör Östomsjön och bestod 1958 av sju gårdar med 33 djur. Hävden upphörde på 1960-talet. Väster om vallen finns en damm i Krypan, Haftorsbyggedammen. Den var en i ett system av dammar som behövdes för det vinteravverkade virket från t.ex. Trygremmet skulle kunna flottas ner till Österdalälven. På Krypbygget betade kor och häst fram till 1986, får ännu 2010. Här har man tidvis bott permanent.

Området har således brukats både för bete och slåtter. Spåren efter detta har inte närmare studerats, men kan förväntas finnas, om än försvinnande. På den gamla generalstabskartan finns stigar mellan fäbodarna markerade, stigar som borde gå att återfinna än idag.

Några uppgifter om fornlämningar finns inte från området, inte heller om andra kulturhistoriska lämningar. Från närbelägna platser finns dock spår

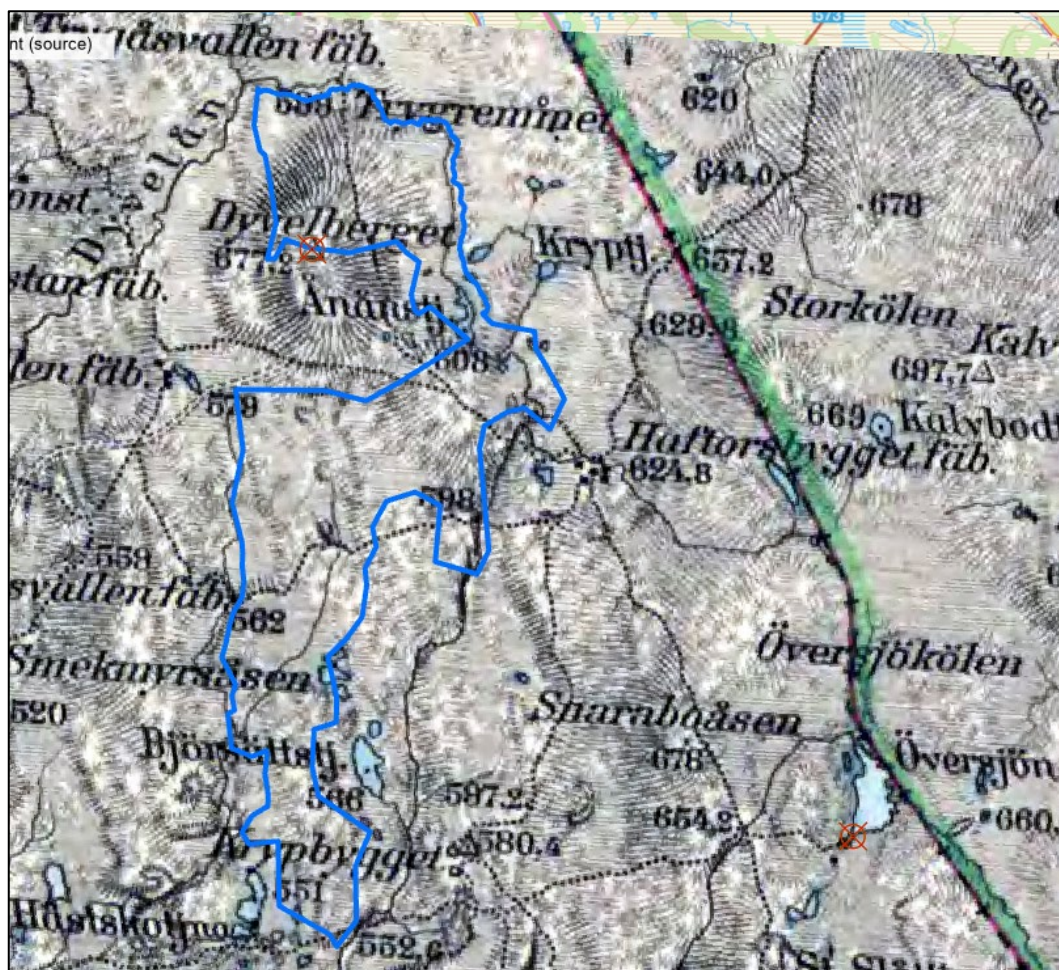
efter blästor, trädristningar med mera, varför det är sannolikt att liknande lämningar finns även inom naturreservatet.

Rennäring

Renskötsel i trakten bedrivs av Ruvhten Sijte sameby och av Idre Nya sameby. Genom området går två utpekade **flyttleder** och en stor del utgörs av ett **uppsamlingsområde**. Reservatet ingår vidare i Ruvhten Sijte samebys **vinterland** och **vårvinterland**. Allt enligt Sametingets kartunderlag.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Älgjakten är organiserad inom Östra Särna Älgskötselområde. Fisket tillhör markägaren Sveaskog, och ingår genom arrendeavtal i Särna-Idre Fiskevårdsområdesförenings förvaltning. Områdets vatten är knappast av större intresse för fiske.

Utdrag ur generalstabskartan från 1923 uppmätt 1912–1916). Fäbodstigarna framgår, liksom avsaknaden av "Lillhärdalsvägen".

Infrastruktur

För att besöka naturreservatet krävs en längre färd längs skogsbilvägar utgående från ”Lillhårdalsvägen, väg 1061. Skogsbilvägen upp mot Bergvallen erbjuder några stickvägar som till slut når reservatet, och en bit efter Bergvallen kan en usel stickväg användas för besök på Dyvelberget eller, efter lite vandring längs skoterleden, i de övre delarna av reservatet. Skogsvägen vidare mot Trygåsullen följer reservatsgränsen en sträcka, och här kan besökaren få uppleva gammal tallskog på ljunghärad och vandra vidare mot stormyrarna upp mot Vedungsfjällets naturreservat. I och med Krypans strida och breda lopp är besök utgående österifrån, från väg 1061, knappast möjligt.

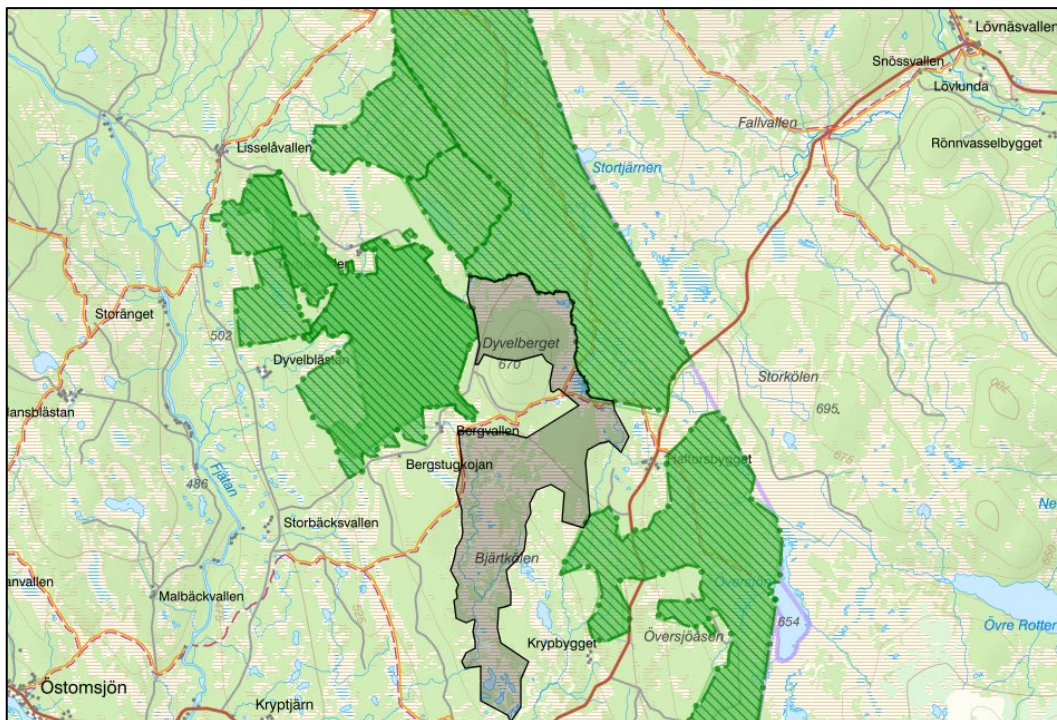
Med snöskoter är förstås reservatet tillgängligt genom de skoterleder som löper intill och igenom naturreservatet. De stora myrarna och de glesa skogarna gör även reservatet väl åtkomligt för besök per skoter eller på skidor. Sommartid väntar mödosam vandring över blötmyr och genom sumpskog, men lättvandrad tallhed erbjuds också. Särskilt trevlig kan vandring längs de åsryggar som finns sydost om Bergvallen vara.

Grön infrastruktur

Den aktuella sträckan av gränslandet mellan Dalarna och Härjedalen har en stor andel skyddad fjällnära skog. Bjärtskolen-Dyvelberget ger till detta ett mycket värdefullt tillskott som på flera håll brygger över ”glapp” i det formella skyddet. Till bilden kommer även det frivilliga skyddet från Sveaskogs sida som omfattar betydande delar av den äldre, kvarvarande skogen. På Härjedals-sidan saknas dock formellt skyddade skogar.

Enligt Global Forest Watch kartunderlag över intakta skogslandskap är detta område, och Drevfjällsområdet med angränsande norska skogar, utpekade som de två sydligaste kvarvarande skogslandskapen.

Reservatet ligger till större delen inom en utpekad värdetrakt för skydd av skog, Trygåsullen, respektive för våtmark, Östra Särna.

Den formellt skyddade naturen runt Bjärtkölen-Dyvelberget bildar en sammanhållen enhet av avsevärd storlek som i sin tur hänger samman med fjällskogen norröver.

Källförteckning

Intact forest landscapes, 2025: <https://www.globalforestwatch.org/map>

Leonardsson, L. 2013: Gränslandet mellan skog och fjäll. Lomkällan/
www.sarnaturism.se.

Länsstyrelsen Dalarna. 2012: Åtgärdsplan för flottledsrensade vattendrag i
Dalarnas län. Rapport 2012:12.

Digitala underlag från SGU.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets vidsträckta våtmarker samt dess naturskogar, som delvis är brandpräglade, samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall,
- påverkade vattendrag återställs,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i fyra skötselområden:

1. Brandpräglad barrskog
2. Våtmarker
3. Vattendrag
4. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog

Beskrivning

Naturreservatets skogar är till allt övervägande del starkt präglade av forna tiders skogsbränder. Avsaknaden av brand har i många bestånd fått till följd att skogen "degenererar" till ett oväxligt stadium med ljung och invandrande

2026-02-23

511-11016-2023

vitmossa. Detta stadium tycks föga gynnsamt för utvecklande av naturvärden och bör brytas genom återintroduktion av brand.

Vissa delar, särskilt längs vattendrag eller i sluttningar med källdrag, är dock av annan karaktär med dominerande gran och björk. Myrkantssumpskogar kan också vara grandominerade och ofta rikt behängda av garnlav med flera hänglavar. Dessa miljöer bör förstås i möjligaste mån undvikas vid eventuell naturvårdsbränning.

Bevarandemål

Skogarnas struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Gammeltallar gynnas vid brand och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand/bränning är området öppet och präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet.

Andra delar av området präglas av olikåldrig skog dominerad av gamla granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av dessa skogar under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en föryngring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort sett låta de gamla tallarna överleva branden.

Åtgärder bör initialt inriktas på sådana bestånd som har lägre naturvärde och där åtgärderna kan ge särskilt betydande framtida naturvårdsnytta. Markernas värde för renbete ska beaktas och bränning främst styras till ljungdominerade bestånd utan större lavförekomst. Lämpligen föregås eventuella åtgärder av en övergripande planering av reservatets skötselbehov och med beaktande av praktiska utmaningar. Planering och framtagande av åtgärdsförslag ska ske i samverkan med Ruhvten Sijte sameby.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten, dvs i storleksordningen vart 50 år.

Kulturlämningar i området

Området där naturvårdsbränningar kan komma att utföras kan tänkas beröra kulturlämningar som har antikvarisk status övrig kulturhistorisk lämning. Det är viktigt att bränning utförs så försiktigt att stenar inte spräcks, att arkeologiska föremål inte tar skada genom fallande träd eller att humuslager inte helt bränns bort, med åtföljande risk för skador på lämningen.

Naturvårdsbränning och liknande åtgärder (till exempel att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt skada) som ska utföras på eller vid fornlämningar/ fornlämningsområden kan kräva tillstånd.

Starkt brandpåverkad tallskog på Dyvelbergets västsluttning.

Skötselområde 2: Våtmarker

Beskrivning

Naturreseptatet utgörs till betydande del av mer eller mindre öppna våtmarker. Dessa är, fransett något marginellt undantag, helt opåverkade av dikningar. I anslutning till forna dämmen vid Krypan har myrområden dämats över under kortare perioder. I och med att denna påverkan har upphört sker en långsam återgång till "naturtillståndet". Av äldre tiders slätter syns knappast några spår idag.

Bevarandemål

Opåverkade våtmarker stadda i naturlig utveckling.

Skötselåtgärder

Inga, men i den mån våtmarker berörs i samband med naturvårdsbränning är detta en naturlig och i viss mån önskvärd påverkan.

Skogsback med lavrik granskog, skogsbräken och brunrör.

Skötselområde 3: Vattendrag och småvatten

Beskrivning

Naturrestatens vattendrag och småvatten är en viktig tillgång för mångfalden av arter och miljöer. De mindre vattendragen har naturliga, opåverkade lopp. Krypan, däremot, har nyttjats för flottning och har varit dämnd på några platser. Såvitt känt har dessa dämmen inte kvar någon funktion, men vattendraget bör ses över med tanke på eventuellt behov av återställningsåtgärder.

Småtjärnar och vattenfyllda flarksystem, av stort värde inte minst för fågellivet, finns här och var. Dessa torde vara helt opåverkade.

Bevarandemål

Naturliga vattendrag och småvatten med opåverkad vattenregim.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Behovet av åtgärder efter flottningspåverkan i Krypan bör undersökas och eventuellt åtgärdas.

Löpande skötsel

Ingen

Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

I dagsläget saknas fullständigt anläggningar för friluftslivet. Skoterlederna är de enda aktuella spåren av aktivitet i området. Dessa kan tjäna som orienteringsmärken även sommartid, men leder ofta ut över svårvandrade blötmyrar. Stigar, eller rester av stigar återfinns på några ställen, kanske efter de gamla fäbodstigarna.

Något behov av åtgärder i form av parkering eller utmärkta vandringsleder finns knappast idag. I en framtid skulle man kunna tänka sig en led utgående från Lillhårdalsvägen vid länsgränsen. En sådan led skulle kunna knyta an till flera av de närliggande reservaten. Broar över de svårpasserade vattendragen skulle krävas i så fall. Skogsbilvägarna vid Bergvallen – Dyvelberget är inte lämpliga att hänvisa för besöks trafik, åtminstone inte i nuvarande skick.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida.

Jakt och fiske

Fisket inskränks inte i naturreservatet. Vilka arter som får jagas regleras inte i föreskrifterna, endast detaljer i hur jakten får utövas (t.ex. passens utformning).

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan bör göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och bör ge vägledning om huruvida ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen eller andra fältundersökningar indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se skötselkarta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Folder och webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Naturvårdsbränning	Enligt särskild plan	Återkommande
3	Undersökning av behov och eventuella återställningsåtgärder rörande flottningspåverkan	Krypan	Engångsåtgärd

Bilagor

Bilaga 1 Besluts- och föreskriftskarta

2026-02-23

511-11016-2023

